

**ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ

**для підготовки до атестації здобувачів вищої освіти –
випускників за освітнім рівнем бакалавр
денної та заочної форм навчання
ОП «Міжнародне і європейське право»
галузі знань 08 «Право»
спеціальності 081 «Право»
у 2023-2024 навчальному році**

Затверджено рішенням Вченої ради
Навчально-наукового юридичного інституту
Протокол № 6 від 21.12.2023

Атестація випускників Освітньої програми «Міжнародне і європейське право» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти галузі знань 08 Право спеціальності 081 Право відбувається у формі атестаційного екзамену.

Атестаційний екзамен передбачає оцінювання досягнення результатів навчання, визначених Стандартом та освітньо-професійною програмою.

Атестаційний іспит носить комплексний характер і складається з трьох складових: 1) загальноправова публічна складова атестаційного іспиту, що містить освітні компоненти «Конституційне право»; «Адміністративне право»; «Міжнародне публічне право і право ЄС» 2) галузева складова атестаційного іспиту, що включає освітні компоненти матеріального права «Цивільне право»; «Кримінальне право»; 3) галузева складова атестаційного іспиту, що об'єднує освітні компоненти процесуального права «Кримінальне процесуальне право», «Цивільне процесуальне право».

Атестація здійснюється відкрито і публічно, завершується видачею документа встановленого зразка про присудження ступеня бакалавра із присвоєнням освітньої кваліфікації «Бакалавр права».

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ

ЗАГАЛЬНОПРАВОВА ПУБЛІЧНА СКЛАДОВА АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО

ТЕМА: КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО – ПРОВІДНА ГАЛУЗЬ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

Поняття, предмет та методи конституційного права України. Джерела конституційного права: поняття, ознаки, види. Конституційно-правові відносини: поняття, види, склад. Конституційно-правова відповідальність: поняття, особливості, види.

ТЕМА: ОСНОВИ ВЧЕННЯ ПРО КОНСТИТУЦІЮ

Поняття про конституцію, її функції та властивості. Поняття, структура та ознаки конституціоналізму. Форма і структура конституцій, класифікація конституцій. Прийняття та зміна конституцій. Правова охорона Конституції України.

ТЕМА: ОСОБЛИВОСТІ КОНСТИТУЦІЙНОГО ЛАДУ УКРАЇНИ

Поняття, суть, ознаки та гарантії конституційного ладу України. Поняття та принципи державного ладу України. Механізм та основні функції Української держави.

ТЕМА: КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА

Поняття, структура, види та принципи конституційно-правового статусу людини і громадянина. Поняття громадянства і належність до громадянства України. Принципи громадянства України. Порядок набуття та припинення громадянства України. Конституційно-правовий статус іноземців, осіб без громадянства, біженців, осіб які потребують додаткового або тимчасового захисту, закордонних українців та іммігрантів в Україні. Право притулку в Україні.

ТЕМА: КОНСТИТУЦІЙНІ ПРАВА, СВОБОДИ ТА ОБОВ'ЯЗКИ ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА

Поняття і види конституційних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина в Україні. Міжнародні стандарти прав та свобод людини і громадянина та їх співвідношення із національним законодавством. Особисті права та свободи людини і громадянина в Україні. Політичні права і свободи громадян України. Соціальні, економічні та культурні права і свободи людини та громадянина. Конституційні обов'язки людини і громадянина в Україні. Механізм реалізації, гарантії та захист прав і свобод людини та громадянина в Україні. Обмеження конституційних прав та свобод людини і громадянина в Україні.

ТЕМА: ФОРМИ БЕЗПОСЕРЕДНЬОЇ ДЕМОКРАТІЇ

Поняття, суть та форми безпосередньої демократії. Поняття, соціальні функції та види виборів. Поняття та принципи виборчого права. Поняття та види виборчих систем. Виборчий процес та його етапи. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності, що стосуються процесу виборів. Поняття та види референдумів. Принципи і порядок проведення референдумів.

ТЕМА: КОНСТИТУЦІЙНО – ПРАВОВІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ І ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

Державна влада як інститут конституційного права. Конституційні загальні засади організації і здійснення державної влади в Україні. Поняття, система і види органів державної влади.

ТЕМА: ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА В УКРАЇНІ

Загальна теорія і стан парламентаризму. Місце парламентів у системі вищих органів державної влади. Конституційно-правовий статус парламенту України – Верховної Ради України. Конституційний склад і структура Верховної Ради України. Компетенція (функції та повноваження) Верховної Ради України. Основні організаційно-правові форми діяльності Верховної Ради України. Законодавчий процес та інші парламентські процедури. Конституційно-правовий статус народного депутата України.

ТЕМА: КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Загальна характеристика інституту Президента України. Порядок обрання Президента України. Функції і повноваження Президента України. Підстави дострокового припинення повноважень Президента України. Процедура імпичменту Президента України за діючим чинним законодавством.

Конституційний статус Ради національної безпеки та оборони України як координаційного органу при Президенті України. Персональний склад, функції і компетенція Ради національної безпеки і оборони України.

ТЕМА: ВИКОНАВЧА ВЛАДА В УКРАЇНІ

Поняття виконавчої влади та система її органів. Конституційно-правовий статус Кабінету Міністрів України. Конституційно-правовий статус міністерств та інших центральних органів виконавчої влади. Конституційно-правовий статус центральних органів виконавчої влади зі спеціальним статусом. Конституційно-правовий статус місцевих державних адміністрацій на сучасному етапі.

ТЕМА: СУДОВА ВЛАДА ТА ПРОКУРАТУРА В УКРАЇНІ

Конституційні принципи правосуддя в Україні після судової реформи 2016 року. Соціальна роль та система судової влади. Порядок формування судових органів. Місцеві регіональні суди. Апеляційні суди. Верховний Суд – найвищий судовий орган в системі судів загальної юрисдикції. Повноваження Великої палати Верховного Суду. Склад та структура Верховного Суду.

Засади здійснення правосуддя в Україні. Участь професійних суддів та присяжних у здійсненні правосуддя. Призначення і обрання суддів.

Конституційно-правовий статус Вищої ради правосуддя.

Конституційно-правовий статус суддів. Порядок призначення і обрання суддів. Підстави і порядок припинення повноважень суддів. Права та обов'язки суддів. Гарантії незалежності суддів. Відповідальність суддів.

Місце, підпорядкування та роль органів прокуратури в системі органів державної влади в Україні. Система прокуратури України. Порядок зайняття посади прокурора та порядок звільнення прокурора з посади. Повноваження Генерального прокурора України. Завдання, функції, загальні засади діяльності прокуратури України.

ТЕМА: КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ

Конституційний Суд України та його місце в механізмі державної влади. Склад і порядок формування Конституційного Суду України. Юридичні вимоги до кандидатів на посаду судді Конституційного Суду України. Процедура розгляду справ Конституційним Судом України. Принципи конституційного провадження. Учасники конституційного провадження. Стадії конституційного провадження. Інститут конституційної скарги. Суб'єкти і предмет конституційного подання і конституційного звернення. Акти Конституційного Суду України, їх правова природа і значення для політико-правової теорії та практики.

ТЕМА: КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ДЕРЖАВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ УКРАЇНИ

Поняття та зміст державно-територіального устрою. Україна – унітарна держава. Ознаки унітарної держави. Територіальна та національно-територіальна автономії. Автономія в унітарній державі. Федеративна і унітарна держава. Конфедерація як форма об'єднання держав.

Територія держави як об'єкт конституційно-правових відносин. Конституційно-правовий статус кордонів держави. Державна територія України (поняття, основні етапи формування, проблема співвідношення державної території з українською етнічною територією).

Адміністративно-територіальний поділ України: становлення, сучасний стан та перспективи реформування.

ТЕМА: КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Місцеве самоврядування як конституційно-правовий інститут: поняття, природа, сутність. Європейська хартія про місцеве самоврядування.

Поняття, система та основні принципи місцевого самоврядування України. Правова, організаційна, матеріальна та фінансова основи місцевого самоврядування.

Місцевий референдум, загальні збори (сходи) громадян за місцем проживання, органи самоорганізації населення та інші форми територіальної самоорганізації громадян.

Сільські, селищні, міські Ради – органи місцевого самоврядування. Конституційно-правовий статус органів місцевого самоврядування (порядок утворення, структура, компетенція, форми діяльності). Територіальна громада – первинний суб'єкт місцевого самоврядування.

Депутат місцевої ради. Сільський, селищний та міський голова. Виконавчі комітети сільських, селищних та міських Рад (порядок утворення, структура, повноваження).

Представницькі органи влади в областях і районах, містах Києві та Севастополі. Порядок формування, функціонування та обсяг повноважень.

Гарантії місцевого самоврядування. Відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування.

ТЕМА: КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ

Поняття, об'єкти і принципи національної безпеки. Система забезпечення національної безпеки України. Основні напрями державної політики у сфері національної безпеки України.

Поняття, основи та організація оборони Української держави. Оборона України в системі гарантування її національної безпеки. Збройні Сили України, їх структура. Збройні Сили України як гарант її національної безпеки і оборони.

Рада національної безпеки і оборони України (РНБО): конституційно-правовий статус. Загальний військовий обов'язок, форми його реалізації та законодавче забезпечення.

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО

ТЕМА: ПОНЯТТЯ ТА ОСНОВНІ КАТЕГОРІЇ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

Поняття і сутність предмету адміністративного права – відносин публічного адміністрування. Методи адміністративного права. Система адміністративного права: поняття та види адміністративно-правових інститутів, підгалузей, норм.

Групи проваджень у публічному адмініструванні: провадження з адміністративної процедури; провадження у справах про адміністративні проступки; провадження з адміністративного судочинства.

Поняття та види джерел адміністративного права. Поняття та види принципів адміністративного права (принцип верховенства права та законності, принцип належного адміністрування, принцип електронного урядування). Функції адміністративного права.

ТЕМА: ВИДИ, ФОРМИ, АКТИ ТА МЕТОДИ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

Поняття та ознаки публічного адміністрування та публічної адміністрації. Поняття та класифікація актів публічного адміністрування. Нормативні акти публічного адміністрування та публічні акти. Вимоги до актів публічного адміністрування та наслідки їх недотримання.

Переконання як метод публічного адміністрування. Поняття та ознаки адміністративного примусу. Класифікація актів адміністративного примусу. Адміністративно-запобіжні заходи. Заходи адміністративного припинення. Заходи адміністративної відповідальності.

Адміністративний договір: поняття, ознаки, види. Антикорупційна діяльність суб'єктів адміністративного права.

ТЕМА: СУБ'ЄКТИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

Поняття та види суб'єктів адміністративного права. Поняття та елементи адміністративно-правового статусу особи. Фізичні особи як суб'єкти адміністративного права. Публічні службовці як суб'єкти адміністративного права. Види публічної служби.

Поняття та види державних службовців. Поліцейський як суб'єкт адміністративного права. Дипломат, як суб'єкт адміністративного права.

Адміністративні органи як суб'єкти адміністративного права. Центральні органи виконавчої влади (міністерства, служби, агентства, бюро, інспекції, національні комісії) як суб'єкти адміністративного права.

Місцеві державні адміністрації як суб'єкти адміністративного права.

Підприємства, установи, організації як суб'єкти адміністративного права. Адміністративно-господарські санкції, які можна застосовувати до юридичних осіб та підстави їх застосування. Адміністративно-правовий статус органів місцевого самоврядування.

Громадські об'єднання як суб'єкти адміністративного права. Політичні партії як суб'єкти адміністративного права.

ТЕМА: ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКОННОСТІ ТА ДОТРИМАННЯ ДИСЦИПЛІНИ В ПУБЛІЧНОМУ АДМІНІСТРУВАННІ. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ РЕЖИМИ

Законність як метод, принцип та правовий режим в публічному адмініструванні. Способи забезпечення законності в публічному адмініструванні (контроль, адміністративне оскарження, звернення громадян).

Звернення громадян: форми звернень та їх характеристика. Проведення за зверненнями громадян як вид провадження в сфері публічного адміністрування.

Дозвільна система (в тому числі ліцензійна діяльність) як основа забезпечення законності в публічному адмініструванні. Дозвільні адміністративні послуги.

Поняття та види адміністративно-правових режимів. Правовий режим воєнного стану: поняття, ознаки, заходи. Правовий режим надзвичайного стану: поняття, ознаки, заходи. Економічні адміністративно-правові режими (вільні економічні зони, спеціальні податкові режими тощо).

ТЕМА: АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА ЇЇ МІСЦЕ СЕРЕД ІНШИХ ВИДІВ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ. ПОНЯТТЯ ТА СКЛАД АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОСТУПКУ (ПРАВОПОРУШЕННЯ)

Поняття, ознаки, підстави адміністративної відповідальності. Адміністративна відповідальність неповнолітніх, військовослужбовців, державних службовців, посадових осіб. Адміністративна відповідальність юридичних осіб.

Поняття адміністративно-деліктного провадження (провадження у справах про адміністративні правопорушення). Поняття адміністративного правопорушення (проступку),

його ознаки. Юридичний склад адміністративного правопорушення. Корупційні адміністративні проступки.

МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ПРАВО ТА ПРАВО ЄС

ТЕМА: ПОНЯТТЯ, ОСОБЛИВОСТІ ТА ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА. СУБ'ЄКТИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА. ПРАВОНАСТУПНИЦТВО У МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ

Поняття, предмет, об'єкт і суб'єкти міжнародного права. Система і структура сучасного міжнародного права. Галузі, інститути й норми міжнародного права.

Функції міжнародного права. Основні риси сучасного міжнародного права.

Основні етапи розвитку міжнародного права. Перший етап – стародавні часи. Другий етап – від падіння Римської імперії до Вестфальського миру 1648 р. Третій етап – від Вестфальського миру 1648 р. до першої Гаазької конференції миру. Четвертий етап – від Гаазьких конференцій до формування сучасного міжнародного права.

Поняття суб'єкта міжнародного права та міжнародної правосуб'єктності. Види міжнародної правосуб'єктності. Класифікація суб'єктів міжнародного права.

Міжнародна правосуб'єктність держави. Співвідношення територіального устрою держави та міжнародної правосуб'єктності. Україна як суб'єкт міжнародного права.

Міжнародна правосуб'єктність націй і народів, які борються за незалежність. Державоподібні утворення - суб'єкти міжнародного права. Правосуб'єктність міжнародних організацій. Індивіди як суб'єкти міжнародного права.

Визнання держав у сучасному міжнародному праві, його юридичне значення. Форми та види визнання. Способи визнання. Визнання нових держав та урядів, воюючої сторони.

Правонаступництво суб'єктів міжнародного права. Види і підстави правонаступництва. Міжнародно-правове регулювання правонаступництва. Правонаступництво держав щодо міжнародних договорів, державної власності, державних архівів і державних боргів. Правонаступництво України в зв'язку з припиненням існування СРСР. Законодавство України з питань правонаступництва.

ТЕМА: НОРМИ ТА ДЖЕРЕЛА МІЖНАРОДНОГО ПРАВА. ПРИНЦИПИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА.

Поняття та види джерел міжнародного права. Міжнародний договір. Міжнародний звичай.

Поняття і структура норми міжнародного права. Види та ієрархія міжнародно-правових норм. Кодифікація норм міжнародного права. Конвенційний, інституційний, нормативний, внутрішньодержавний, організаційно-правовий механізми реалізації норм міжнародного права.

Основні концепції співвідношення міжнародного і національного (внутрішнього) права. Моністична і дуалістична теорії співвідношення міжнародного і національного (внутрішнього) права. Взаємовплив міжнародного і внутрішньодержавного права. Законодавство України про співвідношення міжнародного й внутрішньодержавного права. Імплементация. Трансформація, рецепція, відсилання.

Поняття і класифікація принципів міжнародного права. Міжнародно-правове регулювання основних принципів міжнародного права. Декларація про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин і співробітництва між державами відповідно до статуту ООН 1970 р. Заключний акт Наради з безпеки та співробітництва в Європі 1975 р.

Принцип суверенної рівності держав. Принцип незастосування сили або погрози силою. Принцип територіальної цілісності держав. Принцип непорушності (недоторканності) державних кордонів. Принцип мирного вирішення міжнародних спорів. Принцип невтручання у внутрішні справи. Принцип поваги прав людини. Принцип рівноправності та самовизначення народів і націй. Принцип міжнародного співробітництва. Принцип сумлінного виконання міжнародних зобов'язань. Принцип поваги та захисту прав людини. Проблеми реалізації принципів міжнародного права.

ТЕМА: ПРАВО МІЖНАРОДНИХ ДОГОВОРІВ

Поняття права міжнародних договорів. Поняття міжнародної угоди. Класифікація міжнародних договорів. Кодифікація права міжнародних договорів. Віденська конвенція про право міжнародних договорів 1969р. Законодавство України про міжнародні договори.

Структура міжнародного договору. Стадії укладання міжнародного договору. Аутентичність та парафування тексту договору. Ратифікація, прийняття, схвалення, приєднання до договору. Депозитарій. Промульгація договору.

Дія та недійсність міжнародного договору. Принцип *pacta sunt servanda*. Пролонгація. Тлумачення міжнародних договорів. Припинення дії міжнародних договорів. Юридичні підстави припинення. Закінчення терміну. Денонсація договору. Перегляд договору. Анулювання договору.

ТЕМА: ТЕРИТОРІЯ ТА НАСЕЛЕННЯ У МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ

Поняття території у міжнародному праві. Класифікація територій. Державна територія. Територія зі змішаним режимом. Міжнародна територія загального користування. Космічний простір. Правові режими Арктики, Антарктики.

Юрисдикція держави над своєю територією. Територіальне верховенство. Склад державної території: сухопутна, водна, повітряна території та надра.

Правові підстави та способи зміни державної території. Цессія, плебісцит, референдум, ад'юдикація. Неправомірні способи зміни території: анексія, дебелияція.

Поняття і види державних кордонів, їх делімітація та демаркація. Державні кордони України.

Поняття населення в міжнародному праві. Склад населення. Інститут громадянства. Види набуття громадянства в міжнародному праві. Спрощена процедура набуття громадянства. Позбавлення громадянства. Іноземці, правовий статус іноземців. Національний та спеціальні режими. Особи без громадянства, їх правовий статус.

ТЕМА: ДИПЛОМАТИЧНЕ ТА КОНСУЛЬСЬКЕ ПРАВО

Джерела дипломатичного і консульського права. Внутрішньодержавні і закордонні органи зовнішніх зносин. Дипломатичні представництва в іноземних державах.

Дипломатичний корпус. Основні функції, привілеї та імунітети дипломатичного представництва. Початок та закінчення місії. Агреман. Вірчі грамоти. Персона non grata.

Консульські представництва. Інститут консульства. Функції консулів. Види консульських представництв. Представництво держави при міжнародній організації.

Дипломатичний протокол.

ТЕМА: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВ

Міжнародно-правове регулювання міжнародної відповідальності.

Поняття міжнародно-правової відповідальності. Статті з міжнародної відповідальності держав (*Draft Articles on State Responsibility*).

Підстави міжнародної відповідальності. Відповідальність за порушення договорів. Відповідальність держави за дії органів та осіб, що діють від імені держави. Обставини, що виключають протиправність діяння.

Форми відповідальності за міжнародні протиправні діяння. Види матеріальної та нематеріальної відповідальності держав. Види правопорушень, за які настає відповідальність в міжнародному праві. Міжнародні військові трибунали. Юрисдикція Міжнародного кримінального суду. Колективна відповідальність організацій за міжнародним правом.

ТЕМА: ПРАВО ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ (МІЖНАРОДНЕ ГУМАНІТАРНЕ ПРАВО)

Міжнародне право в період збройних конфліктів — галузь міжнародного права. Види збройних конфліктів. Принципи міжнародного гуманітарного права. Суб'єкти міжнародного гуманітарного права. «Право Гааги». «Право Женеви».

Характеристика міжнародних збройних конфліктів, внутрішніх збройних конфліктів та інтернаціоналізованих збройних конфліктів. Статуси учасників війни. Комбатанти, цивільне населення, військовополонені, поранені. Початок війни і його правові наслідки. Учасники збройних конфліктів. Обмеження засобів і методів ведення війни. Ведення морської війни. Режим воєнного полону. Режим воєнної окупації. Захист цивільних об'єктів і культурних цінностей під час збройних конфліктів. Закінчення війни і її міжнародно-правові наслідки. Нейтралітет у війні.

ТЕМА: МІЖНАРОДНЕ КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

Поняття міжнародного спору. Становлення та розвиток принципу вирішення міжнародних спорів. Конвенція про мирне вирішення спорів 1907 р. Статут ООН. Декларація про принципи міжнародного права 1970 р.

Засоби вирішення міжнародних спорів. Міжнародна процедура з примирення. Слідчі комісії. Міжнародна судова процедура. Міжнародний Суд ООН. Міжнародний арбітраж (третейський суд). Розв'язання спорів у міжнародних організаціях. Посередницькі ініціативи України у врегулюванні конфліктів.

Міжнародні протиправні діяння, їх класифікація. Міжнародні фінансові злочини. Міжнародний тероризм. Геноцид. Військові злочини. Злочини проти людства. Агресія як міжнародний злочин.

Індивідуальна кримінальна відповідальність та відповідальність держави за вчинення міжнародних злочинів.

Міжнародно-правове забезпечення боротьби зі злочинністю. Напрями боротьби зі злочинністю, яка має транснаціональний характер. Основні форми міжнародного співробітництва держав у боротьбі зі злочинністю.

Міжнародна організація кримінальної поліції (Інтерпол). Правова допомога у кримінальних, цивільних, інших справах. Екстрадиція злочинців. Роль України в міжнародних організаціях в напрямку боротьби зі злочинністю.

ТЕМА: МІЖНАРОДНЕ ЕКОНОМІЧНЕ ПРАВО

Поняття та особливості міжнародного економічного права. Джерела міжнародного економічного права. Міжнародні економічні договори.

Суб'єкти міжнародного економічного права. Примусові заходи в міжнародних економічних відносинах. Договірні-правовий та інституційний механізми міжнародних економічних відносин.

Міжнародні економічні організації. Головні багатосторонні угоди в галузі міжнародних економічних відносин. ГАТТ/СОТ. Світова організація торгівлі. Врегулювання міжнародних економічних спорів.

ТЕМА: ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ В МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ

Міжнародне співробітництво з питань захисту прав людини. Статут ООН - міжнародно-правова основа співробітництва держав по загальній повазі і дотриманню прав людини і основних свобод. Міжнародна хартія прав людини: Загальна декларація прав людини 1948 р, Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права 1966 р, Міжнародний пакт про громадянські і політичні права 1966 року та протоколи до нього (1966 г. і 1989 г.)

Співпраця в сфері прав людини в рамках діяльності ОБСЄ.

Міжнародний захист прав жінок і дітей. Конвенція про політичні права жінок 1952 Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок 1979 Конвенція про права дитини 1989 року. Захист прав людини в діяльності спеціалізованих установ ООН. Конвенція про попередження злочину геноциду і покарання за неї 1948 р. Конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації 1965 р. Конвенція про припинення злочину апартеїду і покарання за нього 1973 р.

Міжнародний контроль за дотриманням прав людини та основних свобод. Діяльність міжнародних правозахисних організацій в сфері дотримання прав людини.

Захист прав людини в рамках діяльності Європейського Союзу – Хартія основоположних прав ЄС 2000р.

ТЕМА: ЄВРОПЕЙСЬКЕ СПІВТОВАРИСТВО ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ. ПРАВОВИЙ СТАТУС ДЕРЖАВ-ЧЛЕНІВ ЄС

Європа на шляху інтеграції. Передумови виникнення європейських співтовариств. Європейське співтовариство вугілля і сталі. Римські договори. Заснування ЄЕС і Євроатому. Маастрихтський договір 1992 р., та утворення Європейського Союзу.

Амстердамський договір. Еволюція Європейського Союзу та європейського права. Ніццький договір 26.02.2001 р. Лісабонський договір 2007 р.

Обов'язки держав-членів щодо Співтовариства. Примусове здійснення обов'язків держав-членів.

ТЕМА: ОСНОВНІ ПОХІДНІ ТА НЕПИСАНІ ДЖЕРЕЛА ПРАВА ЄС. ДІЯ НОРМ ПРАВА ЄС

Поняття та визначення права Європейського Союзу. Структура права Європейського Союзу. Співвідношення європейського права та право Європейського Союзу. Поняття та система джерел європейського права.

Право Європейського Союзу, внутрішньодержавне (національне право) та міжнародне право: співвідношення та взаємодія. Принципи права Європейського Союзу. Первинне законодавство. Визначення первинних джерел. Юридична сила первинного законодавства.

Похідне законодавство. Постанови ЄС. Директива. Ознаки директиви. Транспозиція директив. Рішення. Необов'язкові акти. Прецедентне право Суду Європейського Союзу.

Нетипові акти. Односторонні акти. Договірні акти. Додаткове законодавство. Офіційні угоди. Акти, які ухвалюють держави-члени за спільною згодою. Зовнішні джерела. Угоди, укладені Співтовариством. Угоди, що «пов'язують» Співтовариство. Договори, що укладаються Співтовариствами з міжнародними організаціями і третіми державами.

Розподіл повноважень між Співтовариством і державами-членами. Пряма дія Права ЄС. Умови верховенства права ЄС. Принципи пропорційності та субсидіарності у праві Європейського Союзу. Право Юридична сила дії правових норм ЄС.

ТЕМА: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПАРЛАМЕНТ ТА РАДА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Місце Європейського Парламенту в системі органів Європейського співтовариства. Формування Європейського парламенту. Функції та повноваження Європейського парламенту. Структура й організація роботи Європейського парламенту. Голова Європейського парламенту: порядок обрання та повноваження. Склад та порядок формування Бюро Європейського парламенту.

Статус Ради Європейського Союзу. Склад і порядок формування Ради Європейського Союзу. Повноваження Ради Європейського Союзу: обсяг і зміст. Загальна та спеціальна Рада Європейського Союзу. Посада Голови Ради Європейського Союзу та порядок її заміщення. Особливості прийняття актів у Раді Європейського Союзу на основі одноголосності та кваліфікованої більшості. Прийняття актів у рамках Європейського Співтовариства (або першого стовпа ЄС). Прийняття актів у рамках спільної зовнішньої політики та політики безпеки (СЗБП, або другого стовпа ЄС). Прийняття актів у рамках співробітництва в сфері охорони порядку та кримінального правосуддя (або третього стовпа ЄС). Відповідальність Ради Європейського Союзу.

ТЕМА: ЄВРОПЕЙСЬКА КОМІСІЯ. СУДОВІ ОРГАНИ ЄС. ДОПОМІЖНІ ІНСТИТУЦІ ЄС.

Склад, порядок формування та повноваження Європейської Комісії. Правовий статус членів Європейської комісії. Голова Європейської Комісії та його повноваження. Правовий статус заступників голови та комісарів Європейської комісії. Генеральні директори та інші структурні підрозділи Європейської Комісії. Політична відповідальність Європейської Комісії.

Організаційно-правова структура судової системи Європейського Союзу. Основні принципи та правила судового провадження. Порядок формування Суду Європейських Співтовариств. Розмежування юрисдикції Суду Європейських Співтовариств і Суду першої інстанції.

ГАЛУЗЕВА СКЛАДОВА АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ **(МАТЕРІАЛЬНЕ ПРАВО)**

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО

ТЕМА: ВСТУП ДО ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА. ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ЯК ПРИВАТНЕ ПРАВО В КОНТИНЕНТАЛЬНІЙ ТА АНГЛО-АМЕРИКАНСЬКІЙ ПРАВОВИХ СИСТЕМАХ

Приватне і публічне право в континентальній правовій системі. Приватне і публічне право в англо-американській правовій системі. Система українського приватного права.

ТЕМА: ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ЯК ПРАВОВА ГАЛУЗЬ

Цивільне право в системі правових галузей в Україні та інших європейських державах. Предмет та метод цивільно-правового регулювання суспільних відносин в Україні. Принципи цивільного приватного права.

ТЕМА: ДЖЕРЕЛА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА В УКРАЇНІ, ФРАНЦІЇ, НІМЕЧЧИНІ ТА ВЕЛИКОБРИТАНІЇ, КАНАДІ, США

Поняття та система джерел цивільного права в континентальній правовій системі. Роль і місце Конституції в структурі цивільного законодавства України, Німеччини та Франції. Цивільний кодекс України: структура та загальна характеристика. Роль судової практики в удосконаленні, тлумаченні та застосуванні цивільного законодавства в континентальній та англо-американській правових системах. Звичай як джерело цивільного права.

ТЕМА: ПОНЯТТЯ, ЗМІСТ ТА ВИДИ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Поняття цивільного правовідношення, елементи і структурні особливості цивільного правовідношення. Види цивільних правовідносин: речові, зобов'язальні, корпоративні і виключні правовідносини, немайнові цивільні правовідносини.

ТЕМА: ЗДІЙСНЕННЯ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ ТА ВИКОНАННЯ ОБОВ'ЯЗКІВ: ОСНОВИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ДОКТРИНИ

Принципи і гарантії здійснення прав і виконання обов'язків у цивільному праві.

ТЕМА: ОХОРОНА І ЗАХИСТ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ЄВРОПИ: ОСНОВНІ ПІДХОДИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ

Поняття і зміст суб'єктивного права на захист. Способи захисту цивільних прав. Захист цивільних прав від незаконних актів публічної влади. Самозахист цивільних прав.

ТЕМА: ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ: ЄВРОПЕЙСЬКА ДОКТРИНА ТА ПРАКТИКА

Особливості цивільно-правової відповідальності. Функції цивільно-правової відповідальності. Види цивільно-правової відповідальності.

Підстави й умови цивільно-правової відповідальності. Поняття і склад цивільного правопорушення.

ТЕМА: ФІЗИЧНІ ОСОБИ ЯК СУБ'ЄКТИ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ, ПОЛЬЩІ, СЛОВАЧЧИНИ ТА ЧЕХІЇ

Поняття правоздатності та дієздатності фізичних осіб. Обмеження дієздатності фізичної особи: підстави, порядок та правові наслідки. Визнання фізичної особи недієздатною: підстави, порядок та правові наслідки. Порядок, умови та правові наслідки визнання особи безвісно відсутньою та оголошення померлою. Опіка та піклування. Місце проживання фізичної особи та його юридичне значення. Особливості правового положення фізичних осіб-підприємців.

ТЕМА: ЮРИДИЧНІ ОСОБИ ЯК СУБ'ЄКТИ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ, АНГЛІЇ, США

Поняття й ознаки юридичної особи. Правоздатність і дієздатність юридичної особи. Органи юридичної особи. Представництва і філії юридичних осіб.

Порядок і способи створення юридичних осіб. Припинення діяльності юридичної особи шляхом правонаступництва. Порядок ліквідації юридичної особи. Неспроможність (банкрутство) юридичних осіб.

Види юридичних осіб в державах континентальної правової системи. Комерційні і некомерційні організації. Корпорації та установи в праві Англії та США.

ТЕМА: ПУБЛІЧНО-ПРАВОВІ УТВОРЕННЯ ЯК СУБ'ЄКТИ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ, ЧЕХІЇ ТА ПОЛЬЩІ

Поняття, зміст і особливості цивільної правосуб'єктності публічно-правових утворень. Випадки і порядок участі публічно-правових утворень у речових, зобов'язальних і інших цивільних правовідносинах.

ТЕМА: ОБ'ЄКТИ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ, ЧЕХІЇ ТА СЛОВАЧЧИНИ І УГОРЩИНИ

Поняття і види об'єктів цивільних правовідносин. Матеріальні і нематеріальні блага як об'єкти цивільних правовідносин. Речі як об'єкти цивільних правовідносин. Майнові комплекси як об'єкти цивільного обороту. Гроші як об'єкти цивільних правовідносин. Особливості цивільно-правового режиму валютних цінностей. Цінні папери як об'єкти цивільних правовідносин, їх ознаки та види.

ТЕМА: ПРАВОЧИНИ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ, ФРАНЦІЇ ТА НІМЕЧЧИНИ

Поняття і види правочинів. Умови дійсності правочинів. Форма правочину, наслідки її недотримання. Недійсність правочинів. Підстави недійсності правочинів. Заперечні і нікчемні правочини. Правові наслідки недійсності правочинів.

ТЕМА: ПРЕДСТАВНИЦТВО В УКРАЇНІ ТА ФРАНЦІЇ І НІМЕЧЧИНИ

Здійснення цивільних прав і виконання цивільно-правових обов'язків через представника. Поняття, значення, види представництва. Особливості комерційного представництва. Поняття і види та форма доручення. Представництво без повноважень і його цивільно-правові наслідки.

ТЕМА: СТРОКИ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ, ФРАНЦІЇ І НІМЕЧЧИНИ

Поняття і цивільно-правове значення строків та термінів в законодавстві континентальної правової системи. Види строків у цивільному праві, їхня класифікація та порядок обчислення. Поняття, значення, види строків позовної давності, їх застосування, обчислення. Призупинення і переривання спливу строку позовної давності. Відновлення строку позовної давності. Наслідки спливу строку позовної давності. Вимоги, на які позовна давність не поширюється.

ТЕМА: ПОНЯТТЯ, ВИДИ ТА ЗАХИСТ ОСОБИСТИХ НЕМАЙНОВИХ ПРАВ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ ТА ОКРЕМИХ ДЕРЖАВ АНГЛО-АМЕРИКАНСЬКОЇ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ (НА ПРИКЛАДІ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ)

Поняття та ознаки особистих немайнових прав та гарантії їх здійснення. Система особистих немайнових прав у Цивільному кодексі України та особливості правового регулювання особистих немайнових прав в державах англо-американської правової системи.

ТЕМА: ОСОБИСТІ НЕМАЙНОВІ ПРАВА, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ ПРИРОДНЕ ІСНУВАННЯ ОСОБИ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ ТА ФРАНЦІЇ

Право на життя як невід'ємне право фізичної особи.

Право на охорону здоров'я та на медичну допомогу: їх забезпечення та реалізація. Зміст та забезпечення права на свободу та особисту недоторканість. Правове регулювання відносин у сфері донорства крові, її компонентів, органів та інших анатомічних матеріалів. Правова характеристика інших особистих немайнових прав, що забезпечують природне існування фізичної особи (право на сім'ю, на опіку або піклування, на безпечне для життя та здоров'я довкілля).

ТЕМА: ОСОБИСТІ НЕМАЙНОВІ ПРАВА, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ СОЦІАЛЬНЕ БУТТЯ ОСОБИ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ ТА НІМЕЧЧИНИ

Честь, гідність та ділова репутація як об'єкти правової охорони. Захист права на честь і гідність. Право на інформацію та види інформації. Правова охорона особистих паперів та кореспонденції.

Розпорядження особистими паперами. Обмеження права на таємницю кореспонденції. Інші особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття фізичної особи (право на місце проживання, на недоторканість житла, на вибір роду занять, на свободу пересування, на свободу об'єднання та на мирні збори).

ТЕМА: ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПРАВО ВЛАСНОСТІ І РЕЧОВІ ПРАВА ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ, НІМЕЧЧИНИ ТА ШВЕЙЦАРІЇ

Власність і право власності. Право власності як речове право та його зміст у країнах континентальної правової системи.

Первісні і похідні способи набуття права власності. Підстави припинення права власності з волі власника та в порядку примусового вилучення майна у власника.

ТЕМА: ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВІДНОСИН В СФЕРІ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА ОКРЕМІ ВИДИ МАЙНА ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ ТА ШВЕЙЦАРІЇ

Особливості права власності на земельні ділянки. Поняття та ознаки житла як об'єкта права власності. Особливості права власності на тварин.

ТЕМА: ПРАВО СПІЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ ТА ФРАНЦІЇ І НІМЕЧЧИНИ

Поняття, підстави виникнення, види права спільної власності. Поняття і зміст права спільної часткової власності. Відчуження частки співвласника переважне право покупки його частки. Припинення спільної часткової власності. Право спільної сумісної власності.

ТЕМА: ОБМЕЖЕНІ РЕЧОВІ ПРАВА В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ КОНТИНЕНТАЛЬНОЇ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ

Поняття та види обмежених речових прав. Загальна характеристика володіння чужим майном. Поняття та види сервітутів. Земельні сервітутути. Особисті сервітутути. Право користування чужою землею для сільськогосподарських потреб (емфітевзис). Право користування чужою землею для забудови (суперфіцій).

ТЕМА: ЗАХИСТ ПРАВА ВЛАСНОСТІ ТА ІНШИХ РЕЧОВИХ ПРАВ (УКРАЇНА, ФРАНЦІЯ, НІМЕЧЧИНА)

Поняття та види цивільно-правових способів захисту речових прав. Витребування майна власником з чужого незаконного володіння (віндикаційний позов). Добросовісне і недобросовісне володіння річчю, його цивільно-правове значення. Вимога про усунення порушень, не зв'язаних з позбавленням володіння (негаторний позов). Позов про визнання права власності чи іншого речового права.

ТЕМА: ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ВИКЛЮЧНІ ПРАВА В УКРАЇНІ ТА ВЕЛИКОБРИТАНІЇ, США, КАНАДІ

Поняття інтелектуальної діяльності. Цивільно-правовий режим результатів інтелектуальної діяльності. Система права інтелектуальної власності. Авторське та патентне право: спільне і відмінне у цивільно-правовому регулюванні відносин, пов'язаних з творчою діяльністю: особливості Великобританії, США і Канади.

ТЕМА: АВТОРСЬКЕ ПРАВО І СУМІЖНІ ПРАВА В УКРАЇНІ ТА ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

Поняття авторського права, його основні функції. Джерела авторського права. Міжнародно-правова охорона авторських прав. Об'єкти авторського права, критерії їх охороноздатності та види об'єктів. Суб'єкти авторського права та співавторство. Зміст суб'єктивного авторського права та строк його дії.

ТЕМА: ПАТЕНТНЕ ПРАВО В УКРАЇНІ, США ТА КАНАДІ

Поняття патентного права. Міжнародні патентно-правові конвенції. Правове регулювання патентних відносин в Україні. Поняття й умови патентоспроможності винаходу. Поняття й умови патентоспроможності корисної моделі. Поняття й умови патентоспроможності промислового зразка. Оформлення прав на винахід, корисну модель і промисловий зразок.

ТЕМА: ВИКЛЮЧНІ ПРАВА НА ЗАСОБИ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ ТОВАРІВ І ЇХНІХ ВИРОБНИКІВ В УКРАЇНІ ТА ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

Загальна характеристика правових засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг. Регулювання виключних прав на засоби індивідуалізації товарів і їх виробників в Україні. Поняття і зміст фірмового найменування. Поняття і види товарних знаків і знаків обслуговування. Цивільно-правова охорона найменування місця походження товару.

ТЕМА: СПАДКУВАННЯ ВЛАСНОСТІ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ, ФРАНЦІЇ ТА НІМЕЧЧИНІ

Спадкові правовідносини: суб'єкти, об'єкти та зміст. Час і місце відкриття спадщини, строк прийняття спадщини. Оформлення спадкових прав та правові наслідки прийняття спадщини. Охорона спадкового майна. Відмова від спадщини, її оформлення і правові наслідки. Спадковий договір.

Поняття та умови дійсності заповіту. Права та обов'язки заповідача. Окремі різновиди заповіту. Порядок та черговість спадкування за законом.

ТЕМА: ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Поняття та елементи зобов'язання. Зобов'язання з множинністю осіб, її види. Зобов'язання за участю третіх осіб. Заміна сторін у зобов'язанні.

Принципи виконання зобов'язань. Загальні умови виконання зобов'язання.

Способи забезпечення виконання зобов'язань. Поняття і види неустойки, її співвідношення зі збитками. Завдаток як спосіб забезпечення виконання зобов'язань. Порука як спосіб забезпечення виконання зобов'язань. Гарантія як спосіб забезпечення виконання зобов'язань. Застава як спосіб забезпечення виконання зобов'язань.

Притримання як спосіб забезпечення виконання зобов'язань. Довірча власність як спосіб забезпечення виконання зобов'язань.

Поняття і підстави припинення зобов'язань.

ТЕМА: ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ ДОГОВІР

Сутність і значення цивільно-правового договору. Види договорів у цивільному праві України та ЄС. Основні принципи договірної права ЄС. Свобода договору та її обмеження. Зміст цивільно-правового договору та його тлумачення. Порядок і стадії укладення цивільно-правового договору. Зміна та розірвання цивільно-правового договору.

ТЕМА: ЗОБОВ'ЯЗАННЯ З ДОГОВОРУ КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ

Поняття та загальна характеристика договору купівлі-продажу. Права та обов'язки сторін у зобов'язанні купівлі-продажу. Відповідальність сторін за договором купівлі-продажу.

Поняття та правові ознаки договору роздрібної купівлі-продажу. Окремі різновиди договору роздрібної купівлі-продажу: продаж товару за зразками; продаж товарів з використанням автоматів; продаж товарів з умовою про доставку товарів.

ТЕМА: ЗОБОВ'ЯЗАННЯ З ДОГОВОРІВ ДАРУВАННЯ, ДОВІЧНОГО УТРИМАННЯ ТА РЕНТИ

Поняття та елементи договору дарування. Права та обов'язки сторін за договором ренти, його різновиди. Захист інтересів одержувача ренти та платника безстрокової ренти. Договір довічного утримання (догляду): поняття та зміст. Припинення договору довічного утримання (догляду).

ТЕМА: ЗОБОВ'ЯЗАННЯ, ЩО ВИНИКАЮТЬ У ЗВ'ЯЗКУ З ПЕРЕДАЧЕЮ МАЙНА У КОРИСТУВАННЯ

Зміст договору найму (оренди). Виконання і припинення договору найму (оренди).

Договір прокату: поняття, зміст, особливості. Поняття лізингу як договірної зобов'язання. Істотні умови договору лізингу. Загальна характеристика договору безплатного користування майном (позички).

ТЕМА: ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ІЗ ДОГОВОРІВ ПРО РОЗПОРЯДЖЕННЯ МАЙНОВИМИ ПРАВАМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Поняття, загальна характеристика та види договорів на розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Договори про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності: поняття, сторони та зміст. Договори про створення за замовленням та використання об'єкта права інтелектуальної власності: поняття, сторони та зміст.

Ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності. Ліцензійні договори про передачу виключних прав на об'єкти промислової власності, їх поняття і види.

ТЕМА: ЗОБОВ'ЯЗАННЯ З ДОГОВОРУ ПІДРЯДУ

Договір підряду: поняття, ознаки, види. Сторони та зміст договору підряду. Відповідальність сторін за неналежне виконання умов договору підряду.

Особливості договору побутового підряду.

Поняття і предмет договору будівельного підряду. Зміст договору будівельного підряду.

ТЕМА: ТРАНСПОРТНІ Й ЕКСПЕДИЦІЙНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Сторони договору перевезення вантажу, їх права та обов'язки.

Договір перевезення пасажирів та багажу: поняття та ознаки. Сторони договору перевезення пасажирів і багажу, їхні права та обов'язки.

Цивільно-правовий захист споживачів транспортних послуг. Відповідальність за порушення транспортних зобов'язань.

ТЕМА: ОБОВ'ЯЗАННЯ З ДОГОВОРУ ЗБЕРІГАННЯ

Поняття, види та елементи договору зберігання. Права та обов'язки сторін за договором зберігання. Поняття та елементи договору зберігання на товарному складі. Права та обов'язки сторін за договором зберігання на товарному складі. Особливості зберігання в ломбардах, у банківських сейфах, у камерах схову транспортних організацій, у гардеробах і в готелях.

ТЕМА: ЗОБОВ'ЯЗАННЯ З НАДАННЯ ПОСЕРЕДНИЦЬКИХ ПОСЛУГ

Сторони договору доручення, їх права та обов'язки. Припинення договору доручення.

Поняття та зміст договору комісії.

Договір управління майном: поняття та ознаки. Сторони договору управління майном, їхні права та обов'язки. Припинення договору управління майном.

ТЕМА: ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ЗІ СТРАХУВАННЯ

Форми і види зобов'язань по страхуванню. Учасники (суб'єкти) зобов'язання по страхуванню. Зміст договору страхування.

ТЕМА: ЗОБОВ'ЯЗАННЯ З ДОГОВОРІВ ПОЗИКИ, КРЕДИТУ І ФІНАНСУВАННЯ ПІД УСТУПКУ ГРОШОВОЇ ВИМОГИ

Форма, зміст і виконання договору позики.

Кредитний договір, його поняття і співвідношення з договором позики. Зміст і виконання кредитного договору.

Зміст і предмет договору фінансування під уступку грошової вимоги.

ТЕМА: ЗОБОВ'ЯЗАННЯ З ДОГОВОРІВ БАНКІВСЬКОГО РАХУНКА І БАНКІВСЬКОГО ВКЛАДУ. РОЗРАХУНКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Поняття та зміст договору банківського рахунку. Договір платіжного рахунку.

Договір банківського вкладу: сторони, предмет та зміст.

Поняття і правове регулювання готівкових і безготівкових розрахунків.

ТЕМА: ЗОБОВ'ЯЗАННЯ З ДОГОВОРУ ПРО СПІЛЬНУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Поняття та зміст договору простого товариства. Правовий режим загального майна товаришів у договорі простого товариства. Ведення загальних справ у договорі простого товариства.

ТЕМА: ЗОБОВ'ЯЗАННЯ З ОДНОСТОРОННІХ ПРАВочИНІВ І З ДІЙ У ЧУЖОМУ ІНТЕРЕСІ

Поняття, підстави виникнення та зміст зобов'язань з публічної обіцянки винагороди без оголошення конкурсу. Особливості зобов'язання з публічної обіцянки винагороди за результатами конкурсу.

Умови виникнення зобов'язань з дій у чужому інтересі. Правові наслідки здійснення дій по запобіганню небезпеки (рятуванню) чужого майна. Правові наслідки здійснення дій по рятуванню здоров'я та життя фізичної особи. Зобов'язання, що виникають у зв'язку з рятуванням майна іншої особи.

ТЕМА: ЗОБОВ'ЯЗАННЯ, ЩО ВИНΙΚАЮТЬ УНАСЛІДОК ЗАПОДІЯННЯ ШКОДИ

Поняття і юридична природа зобов'язань, що виникають унаслідок заподіяння шкоди (деліктних зобов'язань).

Підстава й умови виникнення деліктних зобов'язань. Регресна вимога при відшкодуванні шкоди.

Поняття моральної шкоди та випадки її компенсації.

Відшкодування шкоди, завданої фізичній, юридичній особі незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів публічної влади чи посадових осіб при виконанні ними своїх обов'язків. Відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки. Відшкодування шкоди, завданої малолітньою та неповнолітньою особами, недієздатною фізичною особою та фізичною особою, дієздатність якої обмежена. Особливості відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю.

Відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг).

ТЕМА: ЗОБОВ'ЯЗАННЯ, ЩО ВИНΙΚАЮТЬ ВНАСЛІДОК БЕЗПІДСТАВНОГО ЗБАГАЧЕННЯ

Поняття зобов'язання, що виникає внаслідок безпідставного збагачення (кондикційного зобов'язання). Умови виникнення зобов'язань з безпідставного збагачення. Зміст зобов'язання з безпідставного збагачення. Безпідставне збагачення, яке не підлягає поверненню.

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

ТЕМА: ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Кримінальне право України як окрема галузь права: поняття, особливості, співвідношення з іншими галузями. Принципи кримінального права України (загальні, міжгалузеві, галузеві). Джерела кримінального права.

Чинність закону України про кримінальну відповідальність у часі: поняття, основні принципи. Зворотна дія закону України про кримінальну відповідальність у часі.

Чинність закону України про кримінальну відповідальність у просторі та за колом осіб: поняття та основні принципи (територіальний, громадянства, реальний, універсальний). Місце вчинення кримінального правопорушення.

ТЕМА: ОБ'ЄКТ ТА ПРЕДМЕТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Об'єкт кримінального правопорушення: поняття, ознаки та види. Поняття, ознаки та основні різновиди потерпілого від кримінального правопорушення. Поняття та ознаки предмета кримінального правопорушення. Безпредметні кримінальні правопорушення.

ТЕМА: ОБ'ЄКТИВНА СТОРОНА СКЛАДУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Поняття та ознаки об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення та їх юридичне значення.

Суспільно небезпечне діяння: Поняття та форми. Дія як активна форма суспільно небезпечного діяння. Бездіяльність як пасивна форма суспільно небезпечного діяння. Поняття суспільно небезпечних наслідків. Види суспільно небезпечних наслідків за КК України. Причинний зв'язок між діянням та наслідками. Поняття причинного зв'язку. Час, місце, обстановка, знаряддя, засоби, спосіб вчинення кримінального правопорушення та їх кримінально-правове значення.

ТЕМА: СУБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Поняття, ознаки та види суб'єкта кримінального правопорушення. Вік, із якого може наставати кримінальна відповідальність. Особливості встановлення віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність.

Осудність та неосудність. Обмежена осудність. Поняття та критерії осудності. Поняття, критерії, юридичне значення неосудності. Поняття, критерії, юридичне значення обмеженої осудності.

Вчинення кримінального правопорушення у стані сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції

ТЕМА: СУБ'ЄКТИВНА СТОРОНА СКЛАДУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Поняття та ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.

Вина та її форми. Прямий умисел. Непрямий умисел. Визначений та невизначений умисел. Кримінально протиправна самовпевненість. Кримінально протиправна недбалість. Казус (випадок): поняття, значення, відмінність від кримінально протиправної недбалості.

Складна (подвійна, змішана) вина. Особливості змісту складної (подвійної, змішаної) вини у складах кримінальних правопорушень, передбачених КК України.

Факультативні ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Мотив вчинення. Мета вчинення. Емоційний стан особи.

Помилка та її юридичне значення.

ТЕМА: СТАДІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Поняття, ознаки та види стадій кримінального правопорушення за КК України. Особливості визначення моменту закінчення окремих складів кримінального правопорушення.

Відмінність готування від виявлення наміру вчинити кримінальне правопорушення. Кваліфікація готування до кримінального правопорушення.

Замах на кримінальне правопорушення. Відмінність замаху від готування до кримінального правопорушення. Кваліфікація замаху на кримінальне правопорушення.

Добровільна відмова від доведення кримінального правопорушення до кінця. Відмінність добровільної відмови від дійового каяття.

ТЕМА: СПІВУЧАСТЬ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВОПОРУШЕННІ ЗА КК УКРАЇНИ

Поняття та ознаки співучасті у кримінальному правопорушенні за КК України.

Види співучасників кримінального правопорушення за КК України (виконавець (співвиконавець), організатор, підбурювач, пособник).

Вчинення кримінального правопорушення групою осіб. Вчинення кримінального правопорушення групою осіб за попередньою змовою. Вчинення кримінального правопорушення організованою групою. Вчинення кримінального правопорушення злочинною організацією.

Підстава (підстави) та межі кримінальної відповідальності співучасників кримінального правопорушення.

Поняття, ознаки, форми співучасті та види співучасників за кримінальним законодавством країн Балтії (Литви, Латвії, Естонії).

ТЕМА: ПРИЧЕТНІСТЬ ДО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Поняття причетності до кримінального правопорушення, відмінність причетності від співучасті у кримінальному правопорушенні. Відповідальність за причетність до кримінального правопорушення у кримінальному праві України. Форми (види) причетності до кримінального правопорушення.

Поняття та форми причетності до кримінального правопорушення за кримінальним законодавством Республіки Польща.

ТЕМА: МНОЖИННІСТЬ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.

Поняття та юридичні ознаки множинності кримінальних правопорушень.

Одиничне кримінальне правопорушення як елемент множинності кримінальних правопорушень. Поняття та основні різновиди одиничних кримінальних правопорушень. Продовжуване кримінальне правопорушення. Триваюче кримінальне правопорушення. Складне (складене) кримінальне правопорушення.

Поняття, ознаки та види сукупності кримінальних правопорушень. Особливості кваліфікації сукупності кримінальних правопорушень.

Поняття, ознаки та види повторності кримінальних правопорушень за КК України. Поняття, ознаки та види рецидиву кримінальних правопорушень за КК України. Особливості кваліфікації рецидиву кримінальних правопорушень.

Поняття, ознаки та форми множинності кримінальних правопорушень за кримінальним законодавством Республіки Німеччина.

ТЕМА: ОБСТАВИНИ, ЩО ВИКЛЮЧАЮТЬ КРИМІНАЛЬНУ ПРОТИПРАВНІСТЬ ДІЯННЯ

Поняття та систематизація обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння в теорії кримінального права.

Необхідна оборона. Уявна оборона. Затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Крайня необхідність. Фізичний або психічний примус. Виконання наказу або розпорядження. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи або злочинної організації. Виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України.

ТЕМА: ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Поняття звільнення від кримінальної відповідальності. Особливості звільнення від кримінальної відповідальності за діяння, що містять ознаки корупційних кримінальних правопорушень. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із передачею особи на поруки. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку зі зміною обстановки. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності. Особливості звільнення від кримінальної відповідальності неповнолітніх.

ТЕМА: ПОКАРАННЯ ТА ЙОГО ВИДИ. ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ

Поняття та ознаки покарання за КК України. Мета (цілі) покарання за КК України. Співвідношення покарання та інших заходів кримінально-правового характеру.

Система видів покарань. Види покарань, передбачені КК України. Види та особливості покарань, які можуть призначатись неповнолітнім. Основні та додаткові покарання. Загальні засади призначення покарання, передбачені КК України. Обставини, які пом'якшують покарання. Обставини, які обтяжують покарання.

Спеціальні засади (правила) призначення покарання за КК України.

ТЕМА: ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ПОКАРАННЯ ТА ЙОГО ВІДБУВАННЯ

Поняття та ознаки звільнення від покарання та його відбування. Звільнення від покарання у зв'язку зі втратою особою суспільної небезпечності. Звільнення від відбування покарання з випробуванням. Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років. Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку.

Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання. Звільнення від покарання за хворобою. Звільнення від відбування покарання у зв'язку з прийняттям уповноваженим органом рішення про передачу засудженого для обміну як військовополоненого.

Звільнення від відбування покарання на підставі закону про амністію. Звільнення від відбування покарання на підставі указу про помилування. Особливості звільнення від покарання та його відбування, передбачені КК України щодо неповнолітніх.

ТЕМА: СУДИМІСТЬ. ПРИМУСОВІ ЗАХОДИ МЕДИЧНОГО ХАРАКТЕРУ, ПРИМУСОВЕ ЛІКУВАННЯ, ПРИМУСОВІ ЗАХОДИ ВИХОВНОГО ХАРАКТЕРУ

Поняття та ознаки судимості. Загально-правові та кримінально-правові наслідки судимості в правовій системі України. Особи, які відповідно до КК України визнаються такими, що не мають судимості. Погашення судимості за КК України. Зняття судимості за КК України. Особливості погашення та зняття судимості, передбачені КК України щодо неповнолітніх.

Поняття, мета, види примусових заходів медичного характеру. Поняття, підстави, умови застосування примусового лікування. Поняття, умови, підстави застосування примусових заходів виховного характеру до особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Види примусових заходів виховного характеру.

ТЕМА: СПЕЦІАЛЬНА КОНФІСКАЦІЯ

Поняття, юридична природа спеціальної конфіскації як окремого заходу в кримінальному праві. Відмінність спеціальної конфіскації від конфіскації майна як виду покарання. Підстави застосування спеціальної конфіскації за КК України.

ТЕМА: ЗАХОДИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ ЩОДО ЮРИДИЧНИХ ОСІБ

Поняття, види, юридична природа заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Підстави та особливості застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру за нормами ЦКУ. Звільнення особи від застосування заходів кримінально-правового характеру за КК України.

ТЕМА: ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади: різновиди злочину, особливості окремих форм.

Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України: об'єктивні та суб'єктивні ознаки складу злочину.

Державна зрада: загальні ознаки складу злочину, особливості окремих форм.

Колабораційна діяльність: поняття, склад, види злочину.

Диверсія: загальні ознаки складу злочину, особливості окремих форм.

Об'єктивні та суб'єктивні ознаки посягання на життя державного чи громадського діяча.

ТЕМА: КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ОСОБИ

Кримінальні правопорушення проти життя особи. Поняття та види вбивства за КК України. Кваліфіковані види умисного вбивства: зміст окремих обтяжуючих обставин, особливості кваліфікації. Привілейовані види умисного вбивства. Вбивство через необережність. Доведення до самогубства.

Кримінальні правопорушення проти здоров'я особи. Поняття і види тілесних ушкоджень. Умисне тяжке тілесне ушкодження: особливості складів кримінального правопорушення. Співвідношення катування, умисного заподіяння тілесних ушкоджень та нанесення побоїв. Домашнє насильство: особливості кваліфікації, співвідношення з іншими кримінальними правопорушеннями проти здоров'я особи. Розмежування складів кримінальних правопорушень – залишення в небезпеці та ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані.

Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи. Захоплення заручників: ознаки основного та кваліфікованого складів, співвідношення з незаконним позбавленням волі або викраденням людини. Торгівля людьми: особливості змісту окремих складів кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи. Зґвалтування: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення. Сексуальне насильство: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення. Примушування до вступу в статевий зв'язок: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення.

ТЕМА: КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВИБОРЧИХ, ТРУДОВИХ ТА ІНШИХ ОСОБИСТИХ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ ТА ГРОМАДЯНИНА

Порушення таємниці голосування: об'єктивні та суб'єктивні ознаки складів кримінального правопорушення.

Порушення недоторканості житла: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення.

Порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення.

Грубе порушення законодавства про працю: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення.

Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення.

Порушення авторського права й суміжних прав: ознаки основного і кваліфікованого складів кримінального правопорушення.

ТЕМА: КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ

Корисливі посягання на власність. Момент визнання кримінального правопорушення закінченим у складах окремих корисливих посягань на власність. Крадіжка: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення. Грабіж: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення. Розбій: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення. Вимагання: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення. Шахрайство: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення. Привласнення, розтрата та заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем: ознаки основного і кваліфікованих складів

кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки «повторно», «проникнення в житло, інше приміщення чи сховище»: особливості кримінально-правового змісту у складах окремих корисливих посягань на власність.

Некорисливі посягання на власність. Умисне знищення або пошкодження чужого майна: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення. Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення.

ТЕМА: КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ

Створення, керівництво злочинною спільнотою або злочинною організацією, а також участь у ній: об'єктивні та суб'єктивні ознаки складів кримінальних правопорушень, особливості спеціального виду звільнення від кримінальної відповідальності. Бандитизм: об'єктивні та суб'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення. Кримінальні правопорушення терористичної спрямованості: об'єктивні та суб'єктивні ознаки складів кримінальних правопорушень.

Кримінальні правопорушення, пов'язані з порушенням встановленого порядку обігу зброї, боєприпасів, вибухових пристроїв, вибухових речовин: об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінальних правопорушень. Порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення.

ТЕМА: КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ БЕЗПЕКИ РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ

Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами: об'єктивні та суб'єктивні ознаки складів кримінального правопорушення.

Незаконне заволодіння транспортним засобом: об'єктивні та суб'єктивні ознаки складів кримінального правопорушення.

ТЕМА: КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА МОРАЛЬНОСТІ

Масові заворушення: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення. Хуліганство: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення. Відмінність хуліганства, вчиненого групою осіб, від групового порушення громадського порядку. Втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення.

ТЕМА: КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ АБО ПРЕКУРСОРІВ ТА ІНШІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Поняття наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів, їх місце у складах відповідних кримінальних правопорушень.

Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів: об'єктивні та суб'єктивні ознаки складів кримінального правопорушення.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів: об'єктивні та суб'єктивні ознаки складів кримінального правопорушення.

ТЕМА: КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ АВТОРИТЕТУ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ОБ'ЄДНАНЬ ГРОМАДЯН

Погроза або насильство щодо особи, члена її сім'ї або близького родича у зв'язку зі здійсненням цією особою державної, громадської, службової чи професійної діяльності: об'єктивні та суб'єктивні ознаки складів кримінальних правопорушень.

Підкуп працівника підприємства, установи чи організації: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення.

Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів: об'єктивні та суб'єктивні ознаки складів кримінальних правопорушень.

ТЕМА: КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З НАДАННЯМ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ

Зміст понять «зловживання владою», «зловживання службовим становищем», «зловживання повноваженнями» у складах кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Наслідки у складах кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Предмет службового підроблення. Поняття неправомірної вигоди у складах кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

ГАЛУЗЕВА СКЛАДОВА АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ **(ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО)**

КРИМІНАЛЬНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО

ТЕМА: ПОНЯТТЯ, ЗАВДАННЯ, ЗНАЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ. КРИМІНАЛЬНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНАЛЬНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Поняття кримінального процесуального права, його предмет та методи. Система стадій кримінального процесу. Поняття та види кримінально-процесуальних функцій. Поняття та сутність кримінально-процесуальних правовідносин. Кримінально-

процесуальні гарантії: поняття та система. Поняття та види процесуальних актів. Джерела кримінального процесуального права України.

ТЕМА: ЗАСАДИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Поняття, значення та система засад кримінального провадження. Верховенство права та законність у кримінальному процесі.

Недоторканність житла чи іншого володіння особи, таємниця спілкування та невтручання у приватне життя у кримінальному провадженні.

Зміст і значення презумпції невинуватості та забезпечення доведеності вини. Зміст і значення забезпечення права на захист.

ТЕМА: СУБ'ЄКТИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Поняття і класифікація суб'єктів кримінального провадження, сторони кримінального провадження. Суд (суддя), слідчий суддя, присяжний як суб'єкти кримінальної процесуальної діяльності. Прокурор та його повноваження у кримінальному процесі. Слідчий, дізнавач та їх повноваження.

Підозрюваний, обвинувачений, їх процесуальне становище.

Захисник у кримінальному процесі, його права та обов'язки, обов'язкова участь захисника. Потерпілий та його представник у кримінальному процесі.

Свідок у кримінальному процесі, його права, обов'язки та відповідальність. Особи, які не можуть бути допитані як свідки. Експерт і спеціаліст у кримінальному процесі, їх роль, повноваження та відмінність у процесуальному становищі.

ТЕМА: ДОКАЗУВАННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ. КРИМІНАЛЬНІ ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДЖЕРЕЛА ДОКАЗІВ

Поняття і класифікація доказів у кримінальному провадженні. Юридичні властивості доказів у кримінальному процесі. Кримінальні процесуальні джерела доказів.

ТЕМА: ЗАПОБІЖНІ ЗАХОДИ

Запобіжні заходи: поняття, види, мета і підстави застосування запобіжних заходів. Особисте зобов'язання та особиста порука. Застава як запобіжний захід. Домашній арешт: підстави та порядок застосування. Тримання під вартою: підстави та порядок застосування, строки тримання особи під вартою.

ТЕМА: ДОСУДОВЕ РОЗСЛІДУВАННЯ

Поняття, значення, завдання та форми досудового розслідування. Початок та місце проведення досудового розслідування. Підслідність: поняття та види.

Об'єднання і виділення матеріалів досудового розслідування. Строки досудового розслідування. Продовження строку досудового розслідування. Розгляд клопотань під час досудового розслідування. Ознайомлення з матеріалами досудового розслідування до його завершення. Недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування.

ТЕМА: СЛІДЧІ ДІЇ

Поняття, суть та значення слідчих (розшукових) дій. Види та класифікація слідчих (розшукових) дій. Загальні вимоги до проведення слідчих (розшукових) дій та процесуальний порядок їх оформлення. Поняття, види, порядок проведення та процесуальне оформлення допиту. Поняття, види, порядок проведення та процесуальне оформлення пред'явлення для впізнання. Поняття, види, порядок проведення та процесуальне оформлення обшуку. Поняття, види, порядок проведення та процесуальне оформлення огляду.

Експертиза трупа, підстави і процесуальний порядок її проведення. Поняття та процесуальний порядок проведення освідування. Слідчий експеримент: поняття, порядок проведення та процесуальне оформлення. Експертиза у кримінальному провадженні: підстави проведення та порядок залучення експерта.

Проведення слідчих (розшукових) дій за участю малолітньої або неповнолітньої особи. Поняття, види, порядок проведення та процесуальне оформлення негласних слідчих (розшукових) дій.

ТЕМА: ПІДСУДНІСТЬ ТА ПІДГОТОВЧЕ СУДОВЕ ПРОВАДЖЕННЯ

Поняття та види підсудності у кримінальному провадженні. Поняття, суть і значення підготовчого судового провадження. Строки і порядок підготовчого судового провадження. Рішення, що можуть бути прийняті у підготовчому судовому засіданні.

ТЕМА: СУДОВИЙ РОЗГЛЯД

Поняття, суть, значення та завдання стадії судового розгляду. Загальні положення судового розгляду та їх характеристика. Межі судового розгляду.

Судовий розгляд та його етапи. Судові рішення: види, вимоги до форми та змісту, порядок ухвалення, проголошення. Поняття, значення, види, структура та зміст вироку. Ухвала суду, її зміст.

ТЕМА: ПРОВАДЖЕННЯ З ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВИХ РІШЕНЬ

Види проваджень з перегляду судових рішень у кримінальному процесі. Поняття, завдання та основні риси апеляційного провадження. Суб'єкти, порядок і строки апеляційного оскарження. Провадження в суді апеляційної інстанції. Рішення суду за результатами розгляду апеляції. Зміст, строки, суб'єкти та порядок касаційного оскарження. Рішення, які можуть бути оскаржені в касаційному порядку. Провадження в суді касаційної інстанції. Рішення суду касаційної інстанції. Провадження за нововиявленими або виключними обставинами.

ТЕМА: ОСОБЛИВИ ПОРЯДКИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Поняття, сутність та види особливих порядків кримінального провадження. Кримінальне провадження на підставі угод. Особливості застосування примусових заходів виховного характеру до неповнолітніх, які не досягли віку кримінальної відповідальності. Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Кримінальне провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю.

ТЕМА: МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ПІД ЧАС КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Поняття, сутність і загальні засади міжнародного співробітництва під час кримінального провадження. Міжнародна правова допомога при проведенні процесуальних дій. Видача осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція). Особливості кримінального провадження у порядку перейняття. Визнання та виконання вироків судів іноземних держав та передача засуджених осіб.

ЦИВІЛЬНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО

ТЕМА: ПРИНЦИПИ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА

Поняття принципів цивільного процесуального права, їх значення та особливості взаємодії. Принципи цивільного процесуального права, які закріплені у Конституції України. Принципи цивільного процесуального права, які закріплені у галузевому законодавстві про цивільне судочинство. Принцип верховенства права. Принцип права на суд. Принцип правової визначеності. Принцип пропорційності. Принцип доступності правосуддя. Мова цивільного судочинства. Гласність судового процесу. Принцип законності. Принцип диспозитивності цивільного судочинства. Принцип змагальності. Принцип публічності та судового керівництва. Принцип процесуальної рівноправності сторін. Принцип забезпечення права на перегляд та оскарження судового рішення. Принцип безпосередності судового розгляду. Принцип обов'язковості рішень суду. Розумність строків розгляду справи судом. Неприпустимість зловживання процесуальними правами.

ТЕМА: ЦИВІЛЬНА ЮРИСДИКЦІЯ

Поняття цивільної юрисдикції. Види цивільної юрисдикції. Територіальна цивільна юрисдикція: види та їх характеристика.

ТЕМА: УЧАСНИКИ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Сторони у цивільному процесі: поняття та загальна характеристика. Процесуальне становище сторін. Зловживання суб'єктивними процесуальними правами. Процесуальна співучасть: види, підстави виникнення та правові наслідки. Заміна неналежного відповідача. Процесуальне правонаступництво. Поняття та процесуально-правова характеристика інституту третіх осіб у цивільному процесі. Треті особи, які заявляють самостійні вимоги на предмет спору. Треті особи, які не заявляють самостійних вимог на предмет спору.

Судове представництво: поняття, види та правові наслідки. Підстави та форми участі у цивільному процесі органів та посадових осіб, яким надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб. Інші учасники цивільного процесу : перекладач, свідки, експерт, спеціаліст, експерт з питань права, судовий розпорядник, секретар судового засідання.

ТЕМА: СТРОКИ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ. СУДОВІ ВИТРАТИ. СУДОВІ ВИКЛИКИ І ПОВІДОМЛЕННЯ. ЗАХОДИ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРИМУСУ

Строки у цивільному судочинстві: поняття, види та їх обчислення. Інститут судових витрат: процесуально-правова сутність та значення. Види судових витрат та їх характеристика: судовий збір; витрати, які пов'язані з розглядом цивільної справи. Інститут судових викликів та повідомлень у цивільному судочинстві: поняття та процесуально-правова характеристика.

ТЕМА: ДОКАЗУВАННЯ ТА ДОКАЗИ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Предмет доказування у цивільних справах. Тягар доказування. Законні презумпції. Факти, що не підлягають доказуванню: загальновідомі факти, факти, які визнані сторонами, преюдиційні факти. Поняття доказів та їх види. Належність, допустимість, достатність та достовірність доказів. Засоби процесуального доказування та їх види. Забезпечення доказів у цивільному судочинстві : поняття та способи.

ТЕМА: ПОЗОВ

Поняття позову та його елементи. Види позовів та їх характеристика. Передумови права на пред'явлення позову. Умови реалізації права на позов. Забезпечення позову. Зустрічне забезпечення.

Порядок пред'явлення позову до суду. Залишення позовної заяви без руху, повернення заяви. Відмова у відкритті провадження у справі. Зустрічний позов. Відзив на позов : поняття та види. Об'єднання та роз'єднання позовів.

ТЕМА: ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВІ ДО СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ

Підготовка справи до судового розгляду як самостійна стадія цивільного процесу: поняття та процесуально-правова сутність. Підготовче судове засідання як процесуальна форма підготовки справи до судового розгляду (завдання, порядок проведення, питання, які вирішуються в підготовчому судовому засіданні). Судові рішення в підготовчому засіданні.

ТЕМА: ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВІ У СУДІ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ

Складові частини судових засідань та їх характеристика. Відкладення розгляду цивільної справи та оголошення судом перерви. Зупинення провадження у справі. Закриття провадження у справі без винесення судом рішення по суті спору. Фіксування цивільного процесу

ТЕМА: ОСОБЛИВОСТІ РОЗГЛЯДУ СПРАВ У ПОРЯДКУ СПРОЩЕНОГО ПОЗОВНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Спрошене позовне провадження: поняття, категорія справ, розгляд яких є можливим в порядку спрощеного позовного провадження. Порядок розгляду справ у порядку спрощеного позовного провадження та прийняття судових рішень за наслідками їх розгляду.

Заочний розгляд справ: поняття, умови та особливості розгляду справ.

ТЕМА: СУДОВІ РІШЕННЯ

Поняття та процесуально-правова сутність судових рішень у цивільному процесі. Форми судових рішень та їх правова характеристика. Вимоги, яким мають відповідати

судові рішення. Законна сила судових рішень. Недоліки судових рішень та способи їх виправлень.

ТЕМА: НАКАЗНЕ ПРОВАДЖЕННЯ

Наказне провадження: поняття та процесуально-правова сутність. Вимоги, щодо яких може бути виданий судовий наказ. Судовий наказ: поняття та процесуально-правова природа, скасування.

ТЕМА: ОКРЕМЕ ПРОВАДЖЕННЯ

Окреме провадження як стадія цивільного процесу. Учасники цивільних справ, які розглядаються у порядку окремого провадження та їх процесуально-правове становище. Процесуальний порядок розгляду справ окремого провадження

ТЕМА: ПЕРЕГЛЯД СУДОВИХ РІШЕНЬ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Поняття, ознаки та суть апеляційного провадження. Право апеляційного оскарження: суб'єктивні, об'єктивні та формальні передумови його реалізації. Відкриття апеляційного провадження. Процесуальна форма розгляду справи судом апеляційної інстанції. Повноваження суду апеляційної інстанції.

Поняття, ознаки та суть касаційного провадження. Право касаційного оскарження: суб'єктивні, об'єктивні та формальні передумови його реалізації. Відкриття касаційного провадження. Процесуальна форма розгляду справи судом касаційної інстанції. Повноваження суду касаційної інстанції.

Сутність та значення перегляду судових рішень у зв'язку із нововиявленими та винятковими обставинами як самостійної стадії цивільного процесу.

ТЕМА: ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ

Поняття і сутність виконавчого провадження. Учасники виконавчого провадження. Порядок виконання судових рішень. Відстрочення та розстрочення виконання судових рішень. Зміна порядку та способу їх виконання. Судовий контроль за виконанням судових рішень.

ТЕМА: ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Предмет міжнародного цивільного процесу. Джерела міжнародного цивільного процесу.

Процесуальні права та обов'язки іноземних осіб. Процесуальна правоздатність і дієздатність іноземців та осіб без громадянства, юридичних осіб. Процесуальне представництво іноземних осіб у цивільному процесі.

Судовий імунітет іноземних держав, її дипломатичних представників та міжнародних організацій.

Загальні правила підсудності судам України справ з іноземним елементом.

Виконання судових доручень іноземних судів і звернення судів України з дорученням до іноземних судів.

Суб'єкти звернення до Європейського суду з прав людини. Правила подання заяви до розгляду у Європейському суді з прав людини. Умови та порядок подання заяви до

розгляду у Європейському суді з прав людини. Форма заяви. Терміни подачі заяви до Канцелярії Суду. Реєстрація заяви Канцелярією Суду.

Критерії прийнятності заяви до розгляду у Європейському суді з прав людини: юрисдикційні критерії прийнятності; процесуальні критерії прийнятності; матеріальні критерії прийнятності. Перспективи змін критеріїв прийнятності заяви до розгляду у ЄСПЛ.

Процедура розгляду справ у Європейському суді з прав людини.

Особливі процедури розгляду справ у ЄСПЛ. Процедура дружнього врегулювання спору. «Невідкладний» розгляд заяви згідно з Правилами процедури Європейського суду з прав людини. Процедура прийняття пілотного рішення у справі. Функції судді-доповідача. Повноваження судді, який засідає одноособово, комітету суддів, палати Суду. Розгляд конкретних справ та винесення рішення по суті справи як основна функція Палати Суду. Юрисдикція Великої Палати Суду.